Sanat, Güzel Sanatlar ve Edebiyat

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Sanat:** İnsanın duygu, düşünce ve hayallerini estetik bir biçimde esere dönüştürmesidir. Sanatçı güzeli arar; ortaya çıkan eser, onunla karşılaşan kişide **estetik haz** (güzellik duygusu) uyandırır.
- **Sanatçı**, başkalarının göremediğini görür; eserinde kendi iç dünyasını, toplumsal olayları, kültürel değerleri ya da evrensel temaları işleyebilir. Yaratıcılık ve hayal gücü sanatın temelidir.
- **Güzel sanatların sınıflandırılması: Plastik (görsel)** sanatlar: resim, heykel, mimari, hat, tezhip, minyatür, kabartma. **Fonetik (işitsel)** sanatlar: edebiyat, müzik. **Ritmik (dramatik)** sanatlar: tiyatro, bale, dans, opera, sinema.
- **Edebiyat**; olay, duygu, düşünce ve hayallerin dil yoluyla, sözlü ya da yazılı olarak estetik bir biçimde anlatılmasıdır. Boya, taş ya da sahne gibi maddi bir araca gerek duymaz; tek malzemesi **dildir**.
- **Edebiyatın diğer disiplinlerle ilişkisi:** Sanatçı tarihî olayları kurgularken **tarihten**, kahramanlarının ruh hâlini çözümlerken **psikolojiden**, toplumsal konularda **sosyolojiden** yararlanır. Edebiyat müzik, resim gibi sanatlarla da etkileşim içindedir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

a) Sanatçının gerçekte olmayanı zihninde canlandırabilme yeteneğine ..... gücü denir.

b) Edebiyatın malzemesi ..... dir.

c) Müzik ve edebiyat, ... (işitsel) sanatlar arasında yer alır.

2

Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Sanat eserleri insanda estetik bir beğeni ve heyecan uyandırır.

( ) Edebiyat, heykel gibi maddi bir malzemeye bağlı bir sanattır.

( ) Tiyatro ve bale ritmik (dramatik) sanatlardandır.

( ) Minyatür ve tezhip plastik sanatlar grubunda yer alır.

3

Sanat dallarını ait oldukları gruplarla eşleştiriniz.

1. mimari 2. opera 3. müzik 4. hat 5. sinema

a) Plastik (görsel) sanatlar b) Fonetik (işitsel) sanatlar c) Ritmik (dramatik) sanatlar

4

Aşağıdakilerden hangisi **plastik (görsel) sanatlar** arasında yer almaz?

A) Resim B) Heykel C) Müzik D) Kabartma E) Minyatür

5 Aşağıdakilerden hangisi edebiyatı diğer güzel sanatlardan ayıran temel özelliktir?

A) Estetik bir haz uyandırmayı amaçlaması
B) Malzemesinin dil olması ve maddi bir araca bağlı olmaması
C) Sanatçının duygu ve düşüncelerini yansıtması
D) Yaratıcılık ve hayal gücüne dayanması
E) Toplumsal olaylardan etkilenebilmesi

---

6 Güzel sanatlar hangi üç ölçüte göre gruplara ayrılır? Yazınız.

---

7 "Bir ulusun türküleri, şiirleri ve yapıları; o ulusun dününü bugünüyle konuşturan birer mektuptur."
Bu sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanat eserleri, bir dönemin duygu ve değerlerini sonraki kuşaklara taşır.
B) Sanat eserleri yalnızca geçmişte yaşanan olayları anlatmalıdır.
C) Mimari, sanat dallarının en eskisidir.
D) Sanatçılar eserlerinde gelecekten söz etmez.
E) Mektup yazmak da bir sanat dalı sayılmalıdır.

---

8 Aşağıdaki sanatçılardan hangisi eserini oluştururken **dili** malzeme olarak kullanır?

A) Bir heykeltıraş B) Bir hattat C) Bir hikâye yazarı D) Bir bestekâr E) Bir mimar

---

9 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Sanatçı eserinde yalnızca kendi iç dünyasını anlatabilir.
( ) Aynı duygu, farklı sanat dallarında farklı malzemelerle ifade edilebilir.
( ) Bir şiirin bestelenmesi, edebiyat ile müzik arasındaki ilişkiye örnektir.

---

10 Aşağıdakilerden hangisi **ritmik (dramatik)** sanatlardan biridir?

A) Bale B) Tezhip C) Edebiyat D) Hat E) Heykel

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Yaşlı çömlekçi, çamuru tezgâhına koymadan önce uzun uzun avuçlarında tartardı. Ona göre her çamur parçasının içinde bir biçim saklıydı; kendisine düşen yalnızca o biçimi ortaya çıkarmaktı. Yaptığı testilerin hiçbiri ötekine benzemezdi. Pazarda testilerine bakanlar, su taşıyacak bir kaptan çok, evlerine götürecekleri bir parça güzellik arıyordu."
Bu paragrafta asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çömlekçiliğin zor ve yorucu bir meslek olduğu
B) Ustanın ürettiği eşyaların gündelik işlevinin ötesinde estetik bir değer taşıdığı
C) Pazarda satılan testilerin pahalı olduğu
D) Çamurun her zaman aynı biçimde işlenmesi gerektiği
E) Ustanın testilerini yalnızca kendisi için yaptığı

12 "Yaşlı çömlekçi, çamuru tezgâhına koymadan önce uzun uzun avuçlarında tartardı. Ona göre her çamur parçasının içinde bir biçim saklıydı; kendisine düşen yalnızca o biçimi ortaya çıkarmaktı. Yaptığı testilerin hiçbiri ötekine benzemezdi. Pazarda testilerine bakanlar, su taşıyacak bir kaptan çok, evlerine götürecekleri bir parça güzellik arıyordu."
Bu paragrafta sanatçının **yaratıcılığını** gösteren iki ayrıntıyı yazınız.

13 "Bir ressamın elinde renk, bir bestecinin elinde ses neyse yazarın elinde de kelime odur. Ancak kelime, boya ve notadan farklı olarak herkesin her gün kullandığı bir malzemedir. Pazarda pazarlık yapan da çocuğuna ninni söyleyen de aynı kelimelere başvurur. Yazarın ustalığı, bu herkesin elindeki malzemeyle kimsenin daha önce kurmadığı bir dünyayı kurabilmesinde gizlidir."
Bu paragrafa göre yazarı ressam ve besteciden ayıran durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eserini oluştururken hayal gücüne başvurması
B) Eserinde güzeli aramaya çalışması
C) Malzemesini ustalıkla işlemesi
D) Kullandığı malzemenin herkesin gündelik hayatta kullandığı bir araç olması
E) Eserinin insanlarda heyecan uyandırması

14 "Genç yazar, romanını Kurtuluş Savaşı yıllarında küçük bir kasabada geçirmeye karar verdiğinde aylarca arşivlerde dolaştı; dönemin gazetelerini, mektuplarını okudu. Kahramanının neden sürekli suskun kaldığını anlatabilmek için insan ruhunu inceleyen kitaplara başvurdu. Kasabadaki esnafın, memurun, köylünün birbiriyle ilişkisini kurgularken de toplumun yapısını anlatan çalışmalardan yararlandı."
Bu paragrafta yazarın romanını oluştururken yararlandığı alanlar sırasıyla hangi seçenekte verilmiştir?

A) Coğrafya – Felsefe – Hukuk
B) Tarih – Felsefe – Ekonomi
C) Psikoloji – Tarih – Coğrafya
D) Sosyoloji – Psikoloji – Tarih
E) Tarih – Psikoloji – Sosyoloji

15 Aşağıdaki durumların her biri edebiyatın hangi disiplin ya da sanat dalıyla ilişkisini gösterir? Yazınız.
a) Bir şairin dizelerinin bestelenerek şarkıya dönüşmesi: .....
b) Bir romancının Malazgirt Savaşı'nı konu alan bir eser yazması: .....
c) Bir hikâyecinin, kahramanının korkularının kaynağını çocukluk yıllarında araması: .....

16 Aşağıdakilerin hangisinde edebiyat ile **resim** arasındaki ilişkiye örnek verilmiştir?

A) Bir şiirin radyoda seslendirilmesi
B) Bir ressamın, sevdiği bir romanın son sahnesini tuvale aktarması
C) Bir hikâyenin tiyatro oyununa uyarlanması
D) Bir romanın başka bir dile çevrilmesi
E) Bir türkünün sözlerinin derlenmesi

17 (I) Şehrimizdeki yeni müzenin ilk katında taş işçiliği örnekleri sergileniyor. (II) İkinci katta minyatürler ve tezhipli el yazmaları yer alıyor. (III) Üçüncü katta ise ziyaretçiler, kulaklıklar aracılığıyla yüzyıllık türkülerin kayıtlarını dinleyebiliyor. (IV) Müzenin bahçesinde her akşam halk oyunları gösterisi düzenleniyor. (V) Müzenin giriş ücreti öğrenciler için yarı fiyatına indirildi.
Bu paragraftaki numaralanmış cümlelerden hangisinde **sanat dalı ile ilgili bir bilgi yoktur**?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18 Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.
a) Eserleri okuyan ya da izleyen kişide oluşan güzellik duygusuna ..... haz denir.
b) Edebiyat sözlü ya da ..... olarak biçimlendirilebilir.
c) Resim, heykel ve mimari ..... duyusuna hitap eder.

19 "Sanat eseri, sanatçının dünyaya kendi gözüyle bakmasının ürünüdür. Aynı çiçeği yüz ressam çizse yüz farklı tablo ortaya çıkar."
Bu sözlerde sanat eserinin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Öznel ve özgün olması
B) Kalıcı olması
C) Pahalı olması
D) Öğretici olması
E) Toplumsal olması

20 "Edebiyat; fırçaya, taşa ya da enstrümana ihtiyaç duymayan bir sanattır." yargısını bir cümleyle açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 "Bir kilimdeki nakış da bir destandaki dize de aynı ihtiyaçtan doğar: İnsanın gördüğünü, yaşadığını ve hayal ettiğini kalıcı kılma isteği. Nakış eden kadın ile destanı söyleyen ozan, farkında olmadan aynı işi yapar; biri ipliğe, öteki söze güvenir."
Bu paragraftan aşağıdaki yargılardan hangisine **ulaşılabilir**?

A) Kilim dokumak, destan söylemekten daha zor bir iştir.
B) Destanlar yalnızca kadınlar tarafından söylenir.
C) Nakış, edebiyattan daha eski bir sanat dalıdır.
D) Farklı sanat dalları, farklı malzemelerle benzer bir amaca hizmet eder.
E) Sanatçılar yaptıkları işin her zaman farkındadır.

22 (I) Edebiyat, malzemesini herkesin kullandığı dilden alır. (II) Sanatçı, sıradan kelimelere yeni anlamlar yükleyerek onları dönüştürür. (III) Bu yüzden edebî eserler, dilin imkânlarını genişletir. (IV) Kâğıdın icadı, yazılı eserlerin yaygınlaşmasını hızlandırmıştır. (V) Okur da bu eserlerle karşılaştıkça kendi dil zevkini geliştirir.
Bu paragrafta numaralanmış cümlelerden hangisi **düşüncenin akışını bozmaktadır**?

A) I B) II C) III D) IV E) V

23 Bir öğrenci, güzel sanatlarla ilgili hazırladığı tabloya şu satırları yazmıştır:
I. Hat – plastik sanatlar
II. Sinema – fonetik sanatlar
III. Edebiyat – fonetik sanatlar
IV. Opera – plastik sanatlar
V. Kabartma – plastik sanatlar
Bu eşleştirmelerden hangileri **yanlıştır**?

A) I ve III B) I ve V C) II ve IV D) III ve V E) II ve III

24 "Bir ressamın elinde renk, bir bestecinin elinde ses neyse yazarın elinde de kelime odur. Ancak kelime, boya ve notadan farklı olarak herkesin her gün kullandığı bir malzemedir. Pazarda pazarlık yapan da çocuğuna ninni söyleyen de aynı kelimelere başvurur. Yazarın ustalığı, bu herkesin elindeki malzemeyle kimsenin daha önce kurmadığı bir dünyayı kurabilmesinde gizlidir."
Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ressamlar ve besteciler yazarlardan daha yeteneklidir.
B) Gündelik dil edebiyat için uygun bir malzeme değildir.
C) Her insan kelimeleri kullandığı için yazar sayılabilir.
D) Sanat dallarının malzemeleri birbirinin aynısıdır.
E) Yazarın ustalığı, herkesin kullandığı kelimelerle özgün bir dünya kurabilmesindedir.

25 Aşağıdakilerin hangisinde edebiyatın **sosyoloji** ile ilişkisi öne çıkmaktadır?

A) Bir şairin sevgilisinden ayrılığın acısını dile getirmesi
B) Bir romancının, köyden kente göçen bir ailenin yeni çevreye uyum sorunlarını işlemesi
C) Bir hikâyecinin yalnız bir çocuğun iç sıkıntısını çözümlemesi
D) Bir oyun yazarının Fatih'in İstanbul'u fethini sahneye koyması
E) Bir şiirin bestelenerek konserde seslendirilmesi

26 Aşağıdaki iki metni okuyunuz.
1. Metin: "Kentin su baskınları en çok alçak mahalleleri etkilemektedir. Son on yılda yağış miktarı artmış, dere yataklarına yapılan binalar sorunu büyütmüştür."
2. Metin: "Dere, yatağını geri istedi o gece; kapıları çaldı tek tek, bir yabancı gibi değil, evine dönen bir ev sahibi gibi."
İki metni **malzemenin kullanılışı** bakımından karşılaştırınız.

27 "Sanatçı, gözün alışkanlıkla baktığı yerde ilk kez görüyormuş gibi durur. Her gün önünden geçtiğimiz bir çeşme, onun dizelerinde ya da fırçasında birden bambaşka bir anlam kazanır. - - - -"
Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa anlam bütünlüğü sağlanır?

A) Sanatın gücü, sıradan olana yeni bir gözle bakabilmekte yatar.
B) Çeşmeler Osmanlı mimarisinin en önemli yapılarıdır.
C) Bu yüzden sanatçıların şehirlerde yaşaması gerekir.
D) Resim yapmak şiir yazmaktan daha kolaydır.
E) Alışkanlıklar insan hayatını kolaylaştırır.

28 Güzel sanatlardan birini seçerek bu sanat dalının edebiyatla nasıl bir ilişki kurabileceğini bir örnekle açıklayınız.

29 (I) Edebiyat bir sanattır ve güzel sanatlar içinde yer alır. (II) Edebiyatın malzemesi, günlük hayatta anlaşmak için de kullanılan dildir. (III) Edebî eser, bir kişinin iç dünyasını yansıtabildiği gibi bir toplumun hayatına da ayna tutabilir. (IV) Bu nedenle edebiyat tarih, sosyoloji ve psikoloji gibi alanlardan beslenir.
Bu paragrafla ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Edebiyatın güzel sanatlar içindeki yerine değinilmiştir.
B) Edebiyatın malzemesinin dil olduğu belirtilmiştir.
C) Edebiyatın malzemesinin yalnızca sanatçılarca kullanıldığı belirtilmiştir.
D) Edebî eserin toplumu yansıtabileceği vurgulanmıştır.
E) Edebiyatın başka alanlarla ilişkisine değinilmiştir.

30 Aşağıdakilerden hangisi sanat eserinin **insan üzerindeki etkilerinden** biri olarak gösterilemez?

A) Kişide estetik bir haz uyandırması
B) Kişiyi manevi açıdan yüceltmesi
C) Kişinin duygu dünyasını zenginleştirmesi
D) Kişinin başka hayatlara bakabilmesini sağlaması
E) Kişiye kesin ve değişmez bilimsel bilgiler kazandırması

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**